

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:
O-vár Vizi-utca, 231. szám, első emeletben

Megjelen a lap hetenkint négyszer u. m. Vasárnap, Keddén, Csütörtökön és Szombaton.
A lap negyedre 3 ft o. é. Hirdetési ár: négyhasábos sorát először 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor 5 kr. o. é. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltetik.

KIADÓ-HIVATAL:
Középútcára, STRIN J. könyvkereskedése.

(D) Azon parlamentarialis harcznak, melyet most Magyarország az osztrák miniszterium ellen folytat, stratégiai állásai már teljesen el vannak foglalva. Világosan láthatjuk a hadállást, s igen annak következményeit. Mi Magyarország állását erősnek és megtörhetlennek látjuk, s meg vagyunk győződve, hogy a real-unió mellett buzgólkodoknak semmi ártó nem lesz a visszavonulásra, ha csak a természet oly regeszéri csodát nem tesz, mint a mese szerint tett szent László királylyal az üldöző ellen és a szent király közt, ketté repesztve a hegyet s alakítván a tordai hasadékat.

Hol van azon védvár, mely a real uniólistákat a federalisták ellen védelmezi? Hol a többség, mely egyedül lehet egy miniszterium céljainak, sőt polczon maradásának is biztosítéka?

A monarchiának egyik részét meghitták az államtanácsba, embereket, kiknek megválasztására a kormányhatalom tetemes befolyást gyakorolt; és mi lett az első parlamentarialis csaták eredménye? Az államtanácsban erős minoritás volt a magyarok iránta mellett. E minoritás legkedvezőtlenebb föltétel mellett is az örökös tartományok, s általában a Magyarországon kívüli résznek képviseli egy harmadát, s miután a miniszterialis Gesamtmonarchia fogalmát fölveté, de el nem ismerve, Magyarországgal együtt az ausztriai nem-magyar államok minoritásának nézete, az összes birodalom nézeteinek $\frac{1}{4}$ részét képviseli; a reichsrathi majoritás közös birodalmi szempont szerint absolut minoritássá törpül el.

Igen! Az összes magyar királyság federalista, s az osztrák tartományoknak is ha fele nem, de egy harmada bizonyosan az; és így a birodalom többségének véleménye előtt a miniszterium absolut kisebbségben van.

Ily óriás kérdésnél ily kisebbséggel minden constitutionalis államban a miniszterium le szokott lépni. És ha Ausztria constitutionalis állam, s ha a miniszteri fogalom szerint egy állam, a miniszteriumnak éppen ezen fogalom miatti kisebbsége tárcájuk tarthatlanságát tüntetné ki.

Az osztrák majoritás, a közös birodalom absolut minoritása, mely csak $\frac{1}{3}$ részét mondhatja magának a birodalom közvéleményéből, és pedig ez az egy harmad is maga a közvetlenebb Ausztria, mely hódító akar lenni a rajta kívül fekvő s hozzá képest óriás többségének.

Ki hozhatja kétségbe, hogy diplomatikai harczterén a real-uniólisták harca tökéletesen el van vesztve? A ki ezt kétségbe hozza az uniólisták közül, az saját hitét tagadja meg; mert akkor abban látja a jog gyakorlatát, hogy a Lajthán túli rész Bécsben összegyűlve, majoritásával bíraskodjék a Lajthán inneni absolut többségben álló nemzetek sorsa felett.

Mi nem megyünk az államtanácsba, de ezáltal a birodalom hasonle nyilatkozik azok mellett, kik azon tanácsban erős minoritást képeztek. A mi tagadásunk az ottani többség ellen eldöntő argumentum az ottani kevesebbség mellett. Vagy mindazon alkotmányos irány, melynek vértje alatt a birodalom szorosabb egysége mellett küzdenek, csak fedező fátyol, melyen átlátásnak az erőszak szuronyai.

Igy mi biztosan állhatjuk, hogy a magyarok részére a diplomatikai harcz meg van nyerve, s az ellenfélnek sem oldal-, sem hátmenedéke nincsen, neki csak is azon tér áll nyitva, a hol mi állunk; az évszázadok gyakorlata s kötése által szentesített törvényesség tére.

E szerint vagy kezdet kell fognia velünk vagy le kell rántania a fedező fátyolt az erőszak eszközeiről s elpróbálni újból, a mi tizenkét éven át nem sikerülhetett.

E kísérlet igen precarius volna. A mi a mult évtizedben nem sikerült, a jövőben még kevésbé foghat sikerülni. Erről az utóbbi évek roppant változatai s a nemzetek közös fölbredése kezeskedik.

Ha mi a világon semmit sem tennénk, csak egy passiv ellentállást vinnénk végig következetesen; akkor is emberi számítás szerint egy pár év alatt Magyarország elérí célját: a restitúció in integrumot.

És mi csak ennyit akarunk, s éppen azért vagyunk megtörhetlenül erősek, hogy csak ennyit akarunk. Ne is menjenek tovább ennél szándékaink, mert ez a tiszta törvény, ez a mi Sámsoni hajunk. Ezt kiáltjuk a zöld asztalnál, ezt a vérpadon, ezt a csatatéren. E legyen az élők és a haldoklónak szózata: „Adjátok vissza, a mi a miénk s a mit el venni nincsen jogotok.”

Reánk nézve a mi nemzeti szabadságunk nélkül gyűlöltté válik az élet, így ezt az életet azért a szabadságért hideg vérrel koczára dobjuk ha kell.

És midőn szabadságunkért meghalni így késszek vagyunk, mennyivel kevesebb áldozatba kerül, csöndesen pipázva mindent megtagadni a mi jogaink ellen követeltetik, s elhordani minden szenvedést, minden méltatlanságot, a mely utóljára is kevesebb áldozat mint maga az élet feláldozása. Mert az élet feláldozásánál csak az örökös börtön kinjai terhebbek; de hol van akkora börtön, mely egy egész királyságot elzárjon a nap sugarai elől?

Nagy egy nemzet, ha egyet akar s egyet érez. Nincs hatalom, a mely milliók elhatározott s tisztán formulázható, hitét meggyőződését megtörhesse. A magyar soha, de soha sem volt oly erős mint most; mert soha politikailag ennyire egy nem volt ekkorig. Mi nem féltjük nemzetünket, és a roppant válság előtt is, melynek bekövetkezését nem reméljük ugyan, de lehetetlenek sem állítjuk, szívünk és lelünk csöndes és nyugodott.

Ivánka Imre beszéde.

Bátorság kell ahhoz, hogy ily jeles szónoklat után, mint b. Eötvös József, beszéljék és még nagyobb bátorság, hogy mint jönnek a parlamentre, ily nagy férfiak remek művének taglalásába ereszkedjen, mint az általam mélyen tisztelt Deák Ferencz képviselőtársunk a ház asztalára letett indítványa.

Nem az ékesszólás erejével, nem az észlekedés tul-súlyával, mint a melyekkel egy sem bírok, idézhetek én hatást elő; de mindazt a mit el fogok mondani, lellem tiszta meggyőződéséből merítem.

Mellőzve, hogy az előttünk fekvő felirati javaslatban az önkény által eszközölt trónváltoztatás kérdéséhez az indítványozó igen is gyöngéd kezekkel nyúl.

Mellőzve — hogy nem látom sehol kiemelve, miként századokon át, de különösen a közelmúlt években — Magyarország anyagi érdekei az örökös tartományok érdekeinek mindig alárendeltettek — mit az újabb időben épült vasuti vonalak irányá, hitelünk mesterséges megsemmisítése és a külfölddel kötött kereskedelmi szerződések tartalma elegendőleg tanúsítanak; mindezeket mellőzve, nem hallgathatom el, hogy az indítványban használnak keresem a pontot, mely szabadságunk és függetlenségünk legsikeresebb, mondhatni egyedüli tényezőjére — a hadügyre különös súlyt fektetne.

Meg van említve a törvénytelen adó kivetése és behajtása; meg van említve az, hogy a katonai állítás kérdése az országot illeti; de nincs megemlítve sehol, hogy a conscriptio ténylegesen életbe van lépve, nincs megemlítve, hogy hazáukfiainak százezerekre menő száma — tudunk nélkül és akarunk ellenére, kényszerítettek más országokban a szabadság elnyomásának vak eszközéül szolgálni, miglen hazánk vidékei idegen seregek által megszállva, váraink — világos törvényeink ellenére — idegen katonák kezében vannak.

De mind ezek bővebb fejtegetését fönttartom a részletes tárgyalásra, most csak a mélyen tisztelt indítványozó előadásának 2-dik és 3-dik részéhez kívánok szólni.

Ez országgyűlésnek a tényleges hatalom által bevalott célja az volna, hogy azon szerződést megújítsa, melynek kötése nélkül a magyar e világon senkit sem ismer el törvényes királyának.

Ha a magánéletben szerződést akarunk kötni, legelőször is — tisztában lévén a tárgy iránt — az egyént nézzük meg, mivel szerződésnek kellene: és miglen az egyik kényszerítésében a legnagyobb garantiát leljük, addig a másik ellenében a legszorgosabb ovatossággal eljárva, még sem érezzük megnyugtató magunkat.

Ferencz József osztrák császár Ő Felsege azóta, hogy a hatalmat kezéhez vette, a magyar nemzet irányában mindig ellenséges indulatot tanúsított.

E nemzet reményei — melyeket táplált, midőn először hallá az ifjú fejedelem ajkairól a haza nyelvét — meghiusultak!

Első fejedelmi tette 1848 dec. 2-ka után, a várt engesztelődés helyett — az volt, hogy új hadakat csüdtetett minden oldalról ez országra, s midőn fegyvereinek a szerencse kedvezni látszott — alkotmányunkat eltörölte, s az ezer éven át szabad magyar nemzetet, egy — nem is létező — osztrák birodalmi nemzetiségbe akarta olvasztani.

De a szerencse nem állandó! — Az osztrák seregek

csakhamar érzették a magyar kard súlyát, — s az elbizakodott uralomnak meg kelle magát aláadni természetes ellen előtt, csak hogy bitorolt hatalmát visszanyerhesse.

Magyarország meghajlott két császárság sulya alatt. Most már, miután tapasztalhatta az osztrák császár — hogy a magyar nemzetet — némileg kedvező körülmények között lenyűgözni önérejből nem képes, azt lehetne várni, hogy az észszerűség parancsolta kibékülést kísérelje meg; — de nem. Párolgó vérdombok, bitófák, börtönök s ártatlan gyermekek, boldogtalan özvegyektől elkobzott jószágok jelölték útjait.

A nemzet meggyalázása, lealacsonyítása lett uralkodásának célja, s gúnytárggyá vált a magyar saját hazájában.

Evek munkák, lelkiismeretlen pazarlás emészté a nemzeti vagyont. — A hű honfiak tanácsa elhangzott, mint a pusztában a szó. — Hallgatva türt a nép.

Három vesztett csata, — a szülők, a testvérek örültek kedveseik elvesztése mellett is, letörölte a fénymázt, s a büszke trón ígéretekre fakadt, ígéretekre, melyek nincsenek betölve maglan!

Ez a trónkövetelő! — Nézzük környezetét.

Az uralkodó család tagjai még mindig azon bielemben látszanak élni, hogy Isten az államokat csak azért alkotja, hogy néhány családot eltartsanak, és nem emelkedtek föl azon nézetre, hogy a nemzetek az uralkodó családokat s azok örökösödési rendét ismételt rázkódások elkerülése végett, tartják tiszteletben.

Ezen család körül csoportosul egy aristocraticus ultramontan phalánx és a hadsereg főemberei, kiknek mily fogalmuk van az alkotmányosságról, tanúsítja a közel mult betekben közzétett napirányok. De az elősoroltak nem legveszedelmesebb elleneink. — Legveszedelmesebb elleneink a burocracia és a szabadelviséget fitogtató, uralkodni vágyó ideológok, kik annyira elteltek az „Egységes Ausztria” eszméjével, hogy Magyarországot — képzelte boldogságuk éde-nében, még erőszakkal is be kívánják terelni.

Ily környezetet közepette, megengedem, hogy az osztrák császár — midőn az oct. 20-iki diplomát kiadta, — azon bielemben lehetett, hogy ez engedményekkel a magyar nemzetet kielégítendő; hiszen volt és van magyar államférfi, ki azt hitte és hiszi, hogy mi az 1847-el is beérjük; de most, mintán a nemzet számtalanszor egyhangulag nyilatkozott hatóságai által, most, miután a hon legjobbja személyesen világoztatták fel a császárt a nemzet kívánalmai felől; tudják ott, hogy a magyar nemzetnek nem kell a kegyelmi adomány; hogy a magyar nemzet jogát követeli.

De mindezen nyilatkozatok dacára a tényleges hatalom konokul ragaszkodik az oct. 20-iki diploma alapjához, melynek lényege és következtetése nem egyéb, mint az 1841-ki tavaszán kiadott „Reichsverfassung” újabb verziója, — Ily hatalommal alkudozásokba ereszkedni, új szerződést kötni, — nem akarok! — Megvárom, míg a nemzet törvényes jogainak teljes mértékbeni élvezetébe visszahelyezve leszen.

Az 1848-ki V. Ferdinánd királyunk által szentesített törvények életbelépését követem!

Az 1848-ki törvényeknek mártírai vannak, az 1848-diki törvényeket ezer meg ezer férfi mellével fedezve — az 1848-ki törvényekért meghalni ma is dicőség.

Intő szavakat, a haza szeretetére hivatkozó intő szavakat hallottam a bölcs férfi szájából. „Ne legyünk merészek! — Ugy vélem, egy nemzet, mely törvényes jogát követeli — nem merészkedik. Egyébiránt azt tapasztaltam, hogy 100 ember a ki mer, nagyobb hatást gyakorol, mint 1000 a ki nem mer. És azt is tudom: hogy abban erős a szeretet, kiben a gyűlölet érzelmé legyőzhetetlen.

Hallottam fölemlíteni a közvéleményt és annak döntő hatalmát; és azt, hogy „nem mindig a leghangosabban nyil-vánuló a valódi.” — Igaz — a tömegekben elterjedt közvélemény ritkán ugyanaz, mely válogatott zárt körökben nyilatkozik.

Ha határozatunkat a ház asztalára letették, nyugodt lélekkel várom be az időt, mely jöni fog, melynek jöni kell! Naponkint szaporodik a vértanúk száma. Válpontira értünk, oly szent ügy, mint a miénk, vagy végiadalt arat, vagy végenyészetet hoz. — Az, ki Bécsből kedvező, a nemzet becsületével megegyeztethető megoldás a nem, ám irjon föl; mely fölrás nem más, mint folyamodás a nemzet jogai mellett (felkiáltás: nem az); én azt nem reményelem. Tudjuk mi, kik a határozat mellett vagyunk, mily jellemű hatalommal állunk szemközt, de tudjuk azt is, hogy a nemzet jogait utódainknak szeplőtlen megahyni kötelesség.

Tisza Kálmán barátom előadását egész terjedelmében pártolom.

Országgyűlési tárgyalások és hírek.

— Május 23. Ma ismét emelkedettebb hangulat uralkodott az alsóházban, mert részt a régi parlamenti iskola tehetségei léptek a síkra, részint új reményteljes talentumok tüntek fel.

Összesen nyolcz képviselő szólott, névszerint gróf Andrássy Gyula, Szentiványi Károly, Gorove István és gróf Széchenyi Béla a felirat mellett, — Szaploneczay József, Kállay Ödön és Sárközy József a határozatot támogatva. A nyolczadik a szülők közül, Grabaries Ernő mind a két eddigi politikai tábor-

tól eltérve, új indítványt tett a ház asztalára, az elnapolás indítványát, melyet holnap szószó szerint közlendünk.

Szentiványi Károly, mint a régi parlamentáris ellenzék egyik bajnoka, talpra esett ősi magyar szellemű beszédével senkit sem lephetett meg; hasonlóan Grove István, mint egyik legfejlettebb publicistánk, mai szónoklatával csak rég megalapított hírnevét igazolta; de valóban örvendetesen lepte meg a mai tilést gróf Andrássy Gyula beszéde, mely a benne rejlő szellemi erő, ismeret-gazdagság, elevenség s nemes parlamentáris modor által fokozatosan emelkedő figyelmet gerjesztett.

A talentos férfi tehetségeit mindenki ismerte, de csak ma győződünk meg, hogy az ifjú szónok személyében a vezérek sora egy, mind tapintata, mind nemes indulatai miatt közbizalomra érdemes bajnokkal szaporodott.

Gróf Széchenyi Béla, dícsült nemünk idős szülője, atyja emlékéhez méltó állást vett szintén az alsóházban, mert ifjúsága dacára az érett férfi önállóságát tüntet fel, s nem csak szabatos, folyékony, velősen indokolt előadása, hanem azon ritka tulajdona által is közzigyelemmel gerjesztett, hogy sem kifejezései, sem eszmemenetei, sem választott témája nem a divas népszerűségváadásra, hanem merőben a való igazság győzelmére volt irányozva.

— Horvát országgyűlés. Május 16-diki ülés. A mai ülésben felolvastatnak a horvát nyelven szerkesztett s udvari dicasteriumtól látalmazott trónlemondási okmányok s az igazságügyminiszternek a bányászati törvényről törvényjavaslatát, melyben azt közli, hogy a dalmáciai foglyok kért kiszabadítása még most nem teljesíthető, mert súlyos büntényekről vádolhatnának, de a hiteles tanúk kihallgatásával lehető leggyorsabb vizsgálat el van rendelve. E sürgöny hosszúságú tárgyalásra szolgáltatott okot, mely a körül forog, hogy az összes dalmáciai foglyok kiszabadítása érdekében küldendő kérvény egyenes uton, vagy táviratilag intézkedések-e. A ház ez utóbbi mellett nyilatkozik. B. Kuzlan ezután felolvassa a központi biztalmányok a kir. leiratot illető jelentését. E jelentés sajnálatát fejezi ki a felett, hogy Dalmácia nincs képviselve, s indítványozza, hogy ezért, valamint az összes határvidékek képviseltetéséért ő felsége ismét megkérje. A ház erre kinyilatkoztatta, hogy az udv. dicasteriumtól azon tudósítást kapta, hogy ő felsége ez ügyben a hadügyminiszternek kiadta az illető utasításokat. Ezután a ház az országos pénzalapot illető indítványt tanácskozás végezt, a ház asztalára teszi le, s a gyűlés eloszlott, folytatása május 22 kére határozatván.

Balasszáfalva, május 18-án, 1861. — „K. Közlöny“ 74-dik számában a n.-enyedi előleges értekezlet leírását olvasván, abban igénytelen nevet is találtam; s minthogy tudósít ur ez értekezletben tartott csekély beszédem rövid foglalatját oly formán adja elő, melyből azt lehetne következtetni, hogy én az 1848 és 49-diki eljárásommal merőben ellenkező irányt követtem, — a mi ugyan nálamnál sokkal nagyobb s bőlcsebb belátású férfakkal is megtörténhetik, mivel a földön minden változásnak vagyon kitéve; — mégis megenged nekem a tudósító ur, ha azt mondom, hogy vagy nem fogta fel jól csekély beszédem tartalmát, vagy nem tudja eddigi, s nevezetesen 1848 s 49-diki eljárásom irányát; azért hivatva s jogosítva érzem magamat pár felvilágosító sorok által e tárgyban észrevételeimet a következőkben megtenni, s remélem, hogy a tisztelt szerkesztőség szíves leendő becses lapja hasábjában azoknak egy kis tért engedni.

Azt írja a tudósító ur, hogy április 26-án mint az értekezlet második napján Siulutiu érsek ő nagyméltósága magyar, én pedig román nyelven emeltem szót; a mi az elsőt illeti, én magam is jelen lévén hallottam az érsek ur ő nagyméltósága beszédét, az pedig román nyelven tartott, — kivéve egy néhány szót, a midőn a gyűlésből eltávozott, — én magam is azon a nyelven szólottam, mert megvalloam szeretném én ha a magyar nyelvet jobban is bírhatnám, de érzéseim kifejezésére bárkire nézt is az anyanyelv kitűnő előnyével bir, s merem hinni, hogy egy oly lovagias nemzet a milyen a magyar, nem hogy rossz neven venné azt, sőt mindenkor s mindenkinen annyival inkább méltányolni tudja, mivel a tapasztalat elegendően megtanított, mennyiben nem célszerű vezető az ellenkező eljárás.

Állítja tovább a tudósító ur, hogy én 1849-ben Hátszeg városa részéről képviselőnek voltam választva a buda-pesti hongyűlésre, mint az unionak pártolója; itten is tévedésben látom a tisztelt tudósító urat, mert én Hátszeg városa részéről nem a buda-pesti, hanem csak a kolozsvári hongyűlésre voltam megválasztva, az előbbiben pedig Vajda-Hunyad városát képviseltem. Általánosan véve az erdélyi románok az unionak nagy pártolói nem voltak, de nem is ellenzették azt azon feltétel mellett, ha előbb országos törvényezéssel által nemzetiségük és nyelvük biztosítani fog; megvalloam ezen feltétel mellett én is az unio pártolója lehettem, a nélkül pedig pártolónak csak azok mondhatnák, a kik a pártolást azon deák mondathal merítik: qui tacet consentire videtur.

Nagyon megütdök a tudósító ur azon is, hogy én most is egy új erdélyi országgyűlés tartását kívántam, a melyben egy a románok nemzetiségét és nyelvét biztosító törvényezéssel hoztassék; a midőn tudósító hiszi, hogy engem Buda-Pestre csendőrökkel nem vittek föl mint követet, a hol mint szabadság bajnoka előre menve tüntettem ki magamat, ezen inkább tréfás gúny, mint pedig komoly kifejezésre, észrevételeim csak az, hogy engem csendőrökkel ugyan Buda-Pestre nem vittek, hanem a városi nép akkori nagy bizalma, a nélkül hogy nekem mint lelkésznek, kinek egészen más a hivatása. Ahoz nagy kedvem lett volna — egyszerű kényszerített azon valóban terhes kötelesség felvállalására; a szabadságot bármennyire óhajtottam és óhajtom, mégis azt mérem mondani, hogy bárki eljárásomat ismeri, bizonyítani fog arról, hogy én inkább a kibékülésnek mint akármely egyének szenteltem minden ügykezetemet, de fájdalom! siker nélkül pusztába hangzott el ez érdeklődött kéresem; a gyászos következmények pedig eléggé bebizonyították, mily célszerű lett volna az egyetértést bármilyen áron is biztosítani.

A n.-enyedi értekezletbe főispán ő mlta által levén meghíva, hasonlólag előbbeni elveimhez s állomásom hivatásához hiv, minden szavaimmal oda irányoztam, hogy a multban véleményem szerint elkövetett hibát szem előtt tartva, az a mennyiben lehetséges a jelenben hozzátarték helyre, s ugyanazért kértém a tisztelt gyűlést, hogy legalább ott hol a törvény és igazság sértése nélkül a román nemzet közöhsajtásának eleget tehet, jó idején míg az idegenkedés magva gyökeret nem vert engedjenek; nevezetesen pedig tartásnak egy jól elrendezett a népképviselet alapon, megyei gyűlést; tegyenek felirást, valamint ő felségéhez úgy szintén Magyarhon pesti gyűléséhez is, melyben mondassék ki, hogy nemzetiségi viszonyok kiegyenlítése tekintetéből szükséges egy erdélyi országosgyűlés megtartása stb. — hogy igénytelen kibékítésre czélzó indítványom viszhangra nem talál, sajnálom, egyébiránt lelkiismeretem megnyugtató, tudva azt, hogy én a legtisztább szándékból indultam ki, s tiszta lelkeimből örvendeni fogok, ha Cassandrai sejdítésem, valamint előbbeni alkalommal, teljesedése nem fognak menni. Papfalvi Konstantin.

Marosszéki alkirálybírák körirata kerületők közsegeihez. Midőn nemzetünk alkotmánya tizenkét évi önkény után újra ki van egy részben küzdve, s közigazgatásunk s törvénykezésünk azon rendszer alatt fog ezután menni, melyet országgyűlésünk hoztak s nemzeti szokás és gyakorlat szentesített; midőn így szent hazánkat, melyért nehéz harezinkban annyi vért ontottunk, újra magunknak mondhatjuk: — e fontos szempillantásban nagy örömmel tartom, hogy nemes Marosszék bizalma engem tisztelt meg azzal, hogy a kerület közigazgatásának élére állított, s alkalmat nyújtott nekem azon törvényhatóságot szolgálom, melynek jó és balsorsát atyáim osztották. Ezen emlékeztet valamint engem kegyelettel tölt el a kerület lakói iránt, úgy reményem, hogy székei atyáimainak iránti bizalmát még tetézni fogja, s én biztosítom, hogy benem vetett bizalmukban csalódni nem fognak azok, a kik a törvény iránt engedelmesek s igazságtalanságot nem kívánnak. Barátja és védelmezője leszek az erkölcsös, becsületes és törvényt szerető embernek; büntetője a törvény s igazság nevében azoknak, a kik a törvényt megszegik, a közönséget zavarják, s az egyének biztonságát, nyugalmat és szabadságát háborítják.

A törvényt alapvonásaiban mindenki ismeri. A magyar törvény az Isten törvényére van alapítva. Teljesítsék kegyelmek az Isten törvényét, s akkor a magyar törvényt is teljesítik. Ama törvény azt parancsolja: Féljed az Istent, Tiszteld szüleidet, Szeressed Felebarátodat, Ne kívánd más tulajdonát, Ne ölj, ne lopj, ne paráználkodjál. Ezeket követeli a magyar törvény is, ezeket teljesítve minden polgár csendesen élhet családai tűzhelyénél. A törvény tisztelte minden becsületes hazafi kötelessége. A törvénytelenkedő erkölcstelen emberek ildözése, hivatalos kézbeadása, a vagyon védelmezése, a rend fenntartása minden egyes polgár legszentebb tisztje. Mi székelek mindég magunkat kormányoztuk törvényhatóságilag is, s ha egy törvénytelenkedő ember volt közöttünk, az volt a törvény-szerető, és jogunk védelmezésében mindég ezer állott egy ellen. Mi voltunk mindég magunknak csend- és rendőrök, mi igazságos bírái, s megtudtuk büntetni a rossz embereket, s tudtuk védelmezni egymásnak személy- és vagyonbátorságát. Ezen kötelességet most még nagyobb lelkesedéssel kell teljesíteni mint valaha, mert most nemcsak a hazának, de az egész világnak szeme van reánk fordítva. Meg kell mutatnunk, hogy valamint évezreden át tudtuk szandárokat és szuronyok nélkül a rendet fenntartani, ugy' ezután is fenntartjuk azt. Székünk constitutióját, melyet minden falu ladjában megkapnak a helység lakói, s melynek minden pontja áll, a mennyiben az utabb kor szelleme a jogegyenőség — s ebből kifolyó természetes igényei az ő székei lhaazánkban apránként telepedett másajku nemzetiségeknek, — amannak egyes rendelkezéseit nem tették elavultakká; ez atyáink által hozott közigazgatási törvényt tanulgassák kegyelmek, s a törvénytörők ellen folyamodjanak a hová illik: kisebb dolgokban falusi előjáróikhoz, s nagyobbakban tisztjeikhez. Az előjárók iránt legyenek engedelmesek, nemcsak ezért mert ez becsületbeli kötelességük, de azért mert az engedetlenséket a törvény szigorúan és keményen bünteti. Ne kísértésnek ellenszegülést a hivatalos kötelességekben eljáró alkotmányos tisztviselők ellen, mert az igazságos Mátyás király VI-dik végzése 6-ik cikkében hűtlenség büntetésével azaz: vagyanuk és életük elvesztésével lakolnak azok, a kik a végrehajtásban foglalkozó tisztviselők ellen feltámadnának, vagy rajtok bármilyen erőszakot követnek el.

Mi pedig mindnyájan, kik nemes Marosszéken tisztseget viselünk, érezzük mily szent előttünk apáink törvénye; megtanultuk becsülni azt, tizenkét keserves esztendő alatt, mialatt idegen szokatlan és sok részben igazságtalan törvények alatt szenvedtünk. Éppen azért teljes szigorral szgjuk büntetni és elítélni azt, a ki apáink szent törvényeit megszegi, a ki a személy és vagyonbátorságot sérti. A falukban fenntartásuk a rendet, az éjeli dörbölásokat, ti-vornyákat a faluk közötti lövöldözéseket, a pajtáiban esztőlben való pipázást egyaránt tiltjuk székünk alkotmányánál fogva, s ez ellen cselekvőket a tiszték törvényes bírsággal büntetik. A verekedéseket vérengzéseket, melyek állatokhoz illenek, de emberekhez nem — vérbírság és bürtönbüntetéssel lakoltatja a törvény a bűn mivoltához képest. Kerüljék a verekedést annál inkább, mert abból gyilkossági eset is következik: ennek pedig büntetése írtózató. A tolvajság, rablás, más javának el tulajdonítása, vetéseknek, erdőknek felprédálása a börtön gyalázatát s kínait sújtja a bűnösre. Mind ezen bűnöket józan észszel s becsületes lélekkel ellehet kerülni. Legyenek tehát józanok, s ne feledjék hogy a részegség nem menti ki a bűnt, sőt maga is bűn. Magány pereinkre nézve felállanak a törvényes Derék — és fiu székek s ott igazat kiki megtalálja. Apróbb kereseteiben mindenki fogalomhatván a tisztviselőkhez és faluszekéhez ősi szokásunk szerént. A tiszta adosságnál a méltóságos Fő- király Bíró ur körébe tartozik 24 ezüst magyar

forintig, az alkirálybírák körébe 12 ezüst magyar forintig, és a Dulók körébe 6, a faluszeké körébe egy forintig itélni, büntetni exequálni. A Fő és alkirálybírói inó, idéző pacsétek érvénye helyre van állítva, s a megidézés úgy az egyének, mint a község által ő szokásunk szerént történik.

E szerént egy a vagyonnak, mint a személynek biztonságá megvan a törvényben, s mindenki cselekedjék a törvény szerint, és sérelmének orvoslását keresse várja a törvénytől. —

Kerületem minden becsületes lakójának szívére kötöm, hogy a törvényt teljesítse és a mellett öröködjék. Kelt M. Váshelyt máj. 1861. Al- királybíró.

Háromszék, K. Váshely, május 12-dikén. — Mult hó 30-kán tartá a kézi ev. ref. egyházmegye minden három évben előkerülő szokott directori és székbiroi tisztujtást. Az idén az egyházmegye bálmutára a körlevelet eddigi jegyző t. Szini János indítá el, mint helyettes esperes; mert a részletes szent zsinat általán semmit tudott róla, hogy eddigi esperese lemondott vagy meghalt volna. Az első eset adta elő magát, noha e lemondás miután eszközöltetett némelyek által, nincs tudva, mert részletes szent zsinatunk teljesen ki volt kerülve, holott annak itt lett volna a törvények által kiszabott helye. A körlevél nemcsak a fennebb érintett tisztujtásra hívta össze a részletes szent zsinatot, hanem székjegyzői választásra is.

Tíz óra tájt teljesen egybe volt gyűlte minden tagja a részletes szent zsinatnak, s a gyűlést megnyitá eddigi rendes elnöke n. t. Ferenczi János ur, tudatván részletes zsinatunkkal, hogy lemondását beadta főtitst. püspök urnak, mi elfogadtatott és 44 évi fáradalmas küzdelmei után nyugalomra kíván lépni; csak végbuesuját mondani jött el a részletes szent zsinat előtt. Erzéken beszédét végezve, felszólítá következési jognál fogva kinevezett helyettes n. t. Szini János urat elnöki széket elfoglalni.

Nevezett n. t. helyettes esperes ur széket elfoglalva igen szép beköszönő és székfoglaló beszédet mondott, a melyben olyan sok szép eszme foglaltatott a haladásról, reformokról, az idő kívánalmairól és még sok mindenféle szép dolgokról, különösen a szabad választásról; de mindezekről beszédének végén azt mondá, hogy az ilyenek „az egyház terén vak lövések“ s innen kifolyólag ő tehát az eddig fennállott gyakorlat szerint következési jognál fogva elfoglalja az esperesi hivatalát, s azt elfoglalta.

Igen érdekes és a jelenkor igényeinek teljesen megfelelő indítvány hozottat szönyegre. Az tudniillik, hogy milyen üdvös a szabadválasztás, milyen boldog a státus, a mely önfelébe előjárót a bizalom és szeretet alapján állít-hatja. Ez uton üdvös lenne a czéla vett tisztujtást in capite et membris bajtani végre. Hogy az eddigi gyakorlat-tól, mely a 86-diki canonnal szembe áll, eltérve, ne legyen valaki esperes azért, mert következik; de legyen azért, mert a közbizalom és szeretet állítja az esperesi székre, s indítványozó bizva a h. esperes ur fiatal lelkébe, az alkotmányos élet s ebből kifolyó szabad választás eszméje iránti tiszteletbe, sőt székfoglaló beszédében kifejezett haladás iránti rokonszenvébe, felszólítá n. t. h. esperes urat, kezébe ragadva a haladás zászlóját, lemondásával utat nyitni részletes zsinatunknak a szabad választás utjani teljes tisztujtásra. Azonban sem hirdetett eszméit, sem az érintett canon szavai rá nem bírhaták e szép és tiszteletreméltó tette. Állítása szerint marad a régi gyakorlat mellett.

Az indítvány melegen felkaroltatott s határozattá emeltetett, egyfelől az esperesi hivatalra nézve; részletes zsinatunk a következő három évre elfogadja h. espereset, nem azért mert következik, hanem a főtitst. h. püspök ur leirata s kinevezése iránti tiszteletből. De a három év elteltével választás utján kívánja betölteni az esperesi hivatalt. A jegyző állomásra nézve pedig határozatilag kimondja, hogy az csak a szokott tisztujtásig választatik minden következtési jog kizárásával. Ezen indítványból kifolyólag egy más merült: a mesteri kar szavazati jogának megadása a választásoknál. Voltak oly szabadbátyúk, kik sürgették a jelen választásokon is részletetni a iskolamesteri kart ezen jogból; hogy minő indok vezethette ezen tulságos szabadelységre, azt vitatni nem körünkbe tartozik. Annyi igaz, hogy részletes zsinatunk nem érezvén magát erre feljogosítva, ezen czél-szerű és üdvös indítványt a generalis szent zsinat elieibe terjesztendőnek határozta s azt érvényre emelni illető helyen osztatlanul szívéből obajtja. Egyszersmind mindkét rendbeli indítványt a Rikán belöli egyházmegyekkel közölni s azokat annak pártolására felkérni határozta.

Ezután megkezdett a választás, jegyző lett Zajzon István, director Simó Sándor, ülnökök: Székely János, Bodola Samu, Vitályos György, Jancsó Máté, Jancsó Ferenc és Kovács Károly. Több más keblbi tárgyak elintézése után a gyűlés délután 3 órakor szétoszlott.

Ojtozi.

Háromszék, május 15-kén, 1861. — Rikán belöli honvédség-egyletünk megalakult. A megalakulására Háromszékről nagyszámmal ide gyűlt s Brassó vidékéről is ide járult honvédtiszteket Asserman Ferenc volt honvédezésre idevezette, mely után a következő alapvonalat olvasta föl:

1-ször. Vezérczime: szükölködő honvédtársainknak segélyezése.

2-ször. Terjedjen ki a segélyezés elesett honvédtársaink netalan szükölködő, gyámoltalan özvegyeire s árváira is.

3-ször. Aldozunk évenként gyászszünettel vértanni halált szenvedett nagyjaink emlékének, hogy terjedjen emlékek iránt a kegyelet s örökkéartó hagyomány gyanánt szálljon át az utókorra is.

4-szer. Hol néhai bajtársaink talán jel nélkül porbadnak, emeljünk sírmeleket, melyek habár szerények, de alkalmasok legyenek a későbbi nemzedéket is figyelmeztetni hős elődeik dicső halálára.

5-ször. Irjuk össze megünk valamennyi volt honvédeit, a kik gyászos kimenetli élethalálharcunkban elestek és megsebesültek, úgy mint az elhunytakat s a még élöket; jegyezzük fel neveik mellé utánzásra serkentő tetteiket, éle-

tük jelesebb vonásait, s adjuk át így emlékeket tettekre képesítő örökségül az utókornak.

6-szor. Csatainak számtalan szép mozzanatait szedjük össze gondosan a legkisebb részletekig s nyújtunk ebből gyűjteményeinkkel segédkezett a nagyobb történetíróknak nemzeti küzdelmünk megdicsőítésére.

7-szer. Oly lelkes hazafiaknak, de különösen buzgó honleányoknak, a kik a tevékenységet elszíbbasztó nehéz viszonyok között is, nemcsak ernyedetlen, sőt kettőztetett erővel igyekeztek a sors csapásai alatt tántorgó sebeket enyhíteni, a kik nevezetesen fogoly-honvédtársaink segélyezése körül tetemes áldozatokat hoztak, habár az ily fenkelt érzetű szívek az öntudat jutalmában találják is a legmagasztosabb elégtételt — szavazzunk köszönetet s hálaadásunk kifejezését diszesen fogalmazott emlékiratokban juttassuk áldástbirtó kezeikbe.

Miket a jelenlévők általános lelkesedéssel s szűnni nem akaró harsány eljénzéssel fogadtak. E szerint az egyet Brassó vidékének s Felsőfehérmegyei illető helyeisének bekebelezésével „Rikán belőli honvédség-egylet” nevezet alatt megalakulván, Asserem Ferenccel egyetile elnökkel, Tuzson János volt honvédtábornagy jegyzővel s Cseh Sándor volt honvédelezkedő pénztárnokkal kiáltattak ki — s további teendőkre nézve bizottmányok neveztek ki.

Indítványoztatott egyúttal, hogy báró Radák István, gróf Rbdeci Klára ő nsga az egyet pártfogójává kéressék Erre nézve felirat küldetett ő nsgához ápril 30-káról.

Ezt megelőzőleg ápril 22-ken délután nemes Háromszék ünnepélyesen bevontult főtisztje mlgs gr. Kálnoki Dénes urnak a honvédtisztikar testületileg tisztelgett. Közlebbi napon ő mlgsa 100 o. é. forinttal járult a folyó évre segélyezési alapunkhoz. Folyó 8-dikán báró Radák István ő nsga következő válaszzsal szerencsételte központi bizottmányunkat:

Tisztelt központi bizottmány! Örömtől illetődve vettem a Rikán belőli hősök mult hó 23-ánai egyletté alakulását; a legdebb öröm tölti el keblét minden hazáját önzestelen szerető nőnek annak tudata, hogy a honnak hős fiai, kiknek sorait az 1848/9-ki gyászos események annyira megrikították, a közlebből lefolyt 12 évi dermesztő rendszer végvonaglásában, élőknek első jelét adták abban, hogy segélyre szorult bajtársaik enyhítésére siessék. Igen, uraim! önként nem rettentette el a sok szenvedés, mit kedves hazánk hő szeretetért, ezredéves alkotmányunk tántoríthatatlan védelmekor mindnyájunkért szenvedtek, a testvéri szeretet zászlója alá seregelné; koronázza siker önké igyekeztét.

Uraim! önké megemlékezésükkel a legmélyebb, a legőszintebb hálára kötelezték le, gazdagon érzem magam általa jutalmazva, azon akarattal bár kiterjedett, de sikerbe obajtasmatat távol is ki nem elégtét tettekért, melyekre a mindnyájunkért szenvedők enyhítésére nekem a jó Isten segédkezett nyújtott.

Vitézek! engedjék meg nekem, hogy lobogójokra a jelszót én tűzhessem fel s ez legyen: „Egyetértés.” Szent bitem biztos győzelemre vezet.

Fogadják vitéz honvédek hálás köszönetemet megemlékezésükért, tartsanak meg ezután is nagybecsű emlékekben, melyre magam érdemesíteni hazám iránti hű kötelességemnek érzem.

Tisztelt polgártársai
Rhedei Klára, Radák István m. p.
Segélyezési alapunkra eddig 2009 ft o. é. és 3 darab arany iratott alá.
Tuzson János.

Bukarest, máj. 15. 1861. — E hó 12-ikén megalakult az oláhországi új minisztérium a következő egyénekből: Elnök és belügyminiszter Katarzsia. Kültügy Arsaki Apostol. Igazságügy, Brailoiu. Kultusz, Kantakuzino János. Pénzügy, Gika Demeter. Kontrol Filipeszko Konstantin. A hadügy ideiglenesen betöltetlen hagyatik ezredes Plamesesko vezetésével.

E minisztérium alakulása általános megdöbbenést okozott a „Romanul” szerint. A nemzet szerinte oly minisztériumot várt, mely az unió kikialtása után is megmaradhasson, s e helyett egészen ellenkező történet, t. i. itt egészen conservatív. Moldovában pedig szabadelvű minisztérium alakult. Egy minisztérium s egy országgyűlés helyett tehát ismét két országgyűlés és két ellenkezett minisztérium. Sokáig fog-e ez még így tartani? vagy talán a jövő hó közepén — a mint beszélük — meg fog történni az unió? erre nézve is a „Romanul” ma így nyilatkozik: „Nem tudunk semmi bizonyost, megismerjük és megvalljuk a mi tudatlanságunkat ezen unió és nem-unió, ezen definitív és ideiglenes miniszteri zűrzavarban. „A conservatív minisztérium azonban megvalljuk constitutionális többségben van az országgyűlésen s következőleg a nemzet közvéleményét képviseli.”

Az új minisztérium programja némileg kiegészíti azonban Rosettit e bizonytalanságból. E szerint ugyanis a moldovai Bukarestbe meghívott miniszter-elnök Panu és Marogen odanyilatkoztak, hogy mielőtt egyesült definitív minisztérium alakíthatnák, így lesz ezt Jásziban is megvitatni, addig pedig nem maradhat Oláhország minisztérium nélkül.

„A mi programunk uraim! nagyon egyszerű. Az országgyűlés kebeléből, a törvényességért küzdelem folytat — alakulván; mindenki állíthatja, hogy főfeladatunk a törvényszerűség hű megőrzése, hogy ezáltal megszilárdíthassuk nemzetiségünket, s hazánk törvényes érdekei kifejtésében biztos ösvényen haladhassunk.”

A Jászvároson megjelenő „Trecutul”-nak írják Konstantinápolyból: „Azon helyzetben vagyok, hogy küzölhetem azon kórkortat kivonabban, melyet a porta az egyesült fejedelemségek érdekében a kezes hatalmakhoz intézett. E nota, — melynek eredetije félőráig kezem közt volt — május 1-jén kelt, csak a párisi, londoni, bécsi, berlini, és pétervári kabinetekkel közöltetett. Turin melőztetett, mivel a porta nem ismerte el az olasz királyságot. E nota természetesen szétoszlatta a románok illúzióját, melyet azok közlebb az egyesült fejedelemségek érdekében a magas porta iránt tápláltak.” Igen valószínű, hogy éppen e nota az oka a két országgyűlés és két minisztérium habár ideiglenes

megalakulásának s az európai események fogják elhatározni mint sok egyebet úgy a Moldova-Románia unióját is.

Gr. Teleki László halála itt is a legnagyobb megindulást okozta, s mig sokunknak a világoi fegyverletét óta kesetűbb napunk nem volt, mint az, melyen e gyász-hirt megballottuk; azalatt a román lapok is a legapóbb részletet is közlik, mit e tekintetben az idegen lapokban feltalálhatnak.

V. Közlemény. *) Az erdélyi muzeum-egylet pénztárába begyűlt alapítványokról, s pénztadományokról.

A) Urbéri papirban: Gróf Eszterházy Kálmán 500 ft., Macskásy Antal 500 ft., gr. Rhédey János 500 ft., Ugron Sándor 500 ft., gr. Bethlen Pálné 1500 ft., Góla Mózes 200 ft., Kulissek János 200 ft., b. Bálint József 150 ft., Csulak Dániel 100 ft., Kaukovics Károly 100 ft., b. Apor Gyula 100 ft., Biró Lajos 100 ft. Filie István tanácsos 100 ft., Mariaffy Lajos 100 ft., kov. Horváth János 100 ft., Jékay Lajos 100 ft., Grois Ferdinánd 100 ft., b. Bánffy János 500 ft., ügyvéd Pataky József 100 ft., gr. Lázár Kálmán 200 ft., N. enyedi fő tanoda 1000 ft., Holaky József 100 ft., Berenczey Antal 500 ft., gr. Kornis Albert 500 ft., Thorda városa 500 ft., b. Szentkereszty István 500 ft., gr. Bethlen Sándorné 500 ft., gr. Kornis Gábor 200 ft., Biró Miklós tanácsos 150 ft., Hilibi Gáál János 100 ft., Boér Sándor 100 ft., Lázár Mihály 100 ft., b. Kemény Albert 100 ft., Toth Zsigmond 100 ft., Pataky Sándor 100 ft., Beczasi Manó 100 ft., Gálfalvi Imre 100 ft., Jékay Sándor 100 ft., Szentpéteri Imre 100 ft., b. Bánffy Zoltán 500 ft., Vályi Elek esperes 100 ft., Rettégi Sámuel 100 ft., Rettégi Mihály 100 ft., Kövály László 100 ft., Cserei János 100 ft., gr. Lázár György Imre 100 ft., Herczeg János, és Lázár Klára 100 ft., Szamosújvár városa 500 ft., Lendvay Lina 100 ft., Bartha Sámuel 100 ft., Szabó Farkas 100 ft., Sándor László 100 ft., Gazda Zsigmond 60 ft., Bucher Miksa 50 ft., Várady László 50 ft., Szilvási Sándor 100 ft., gr. Lázár Olivér s Aladár 100 ft., Szentiványi Ignác 100 ft., Mikó Antal 100 ft., Sándor János 100 ft., Turi József 100 ft., Szabó Farkasné 100 ft., Pál Károly 100 ft., Gencsi András 50 ft., Baranyai Irméné 50 ft.

B) Készpénzben: N. ajtai Kovács István 105 ft., özv. Cserei Sámuelné 100 ft., Konezai Csátó János (Bánya nagy) 100 ft., Szentkirályi Zsigmond 100 ft., Stark József 50 ft., Fejér József 10 évre 40 ft., Szentkirályi Gábor 60 ft., Cz. püspök Fogarasi Mihály (a természeti tárgyakért) 100 ft., Dr. Szöcs Sámuel Décsről 100 ft., Felsőbütki Horváth Ferenc 105 ft., Cziriák Samu 50 ft., Konez János 10 évre 50 ft., Horváth Cyrill 60 ft.

C) Azon Részvényesek, kik részvényeiket 1860-ra és 1861-re már befizették: Nuridsán Kristóf 10 ft., Henczenberger Ferenc 10 ft., Péterfi Ignác 10 ft., Id. Szarvady Károly 10 ft., Pataky Ferenc 10 ft., 10 ft., Nánsi Sámuel 10 ft., Havt Ferenc ez. 10 ft., Ferenczi István 10 ft., Fogarasi csizmadia (ezh 10 ft., Soltész János 10 ft., Novák János 10 ft., Enyedi István 10 ft., Bruszt Lajos 10 ft., M. csigódi Pap János 10 ft., Baló Samu 10 ft., Pölös Elek 10 ft., Meszlényi Károly 10 ft., Thelma József 10 ft., Sterzing József 10 ft., Sámuel József 10 ft., Pittner Gáspár 10 ft., Buzogány Áron 10 ft., Pap Mózes 10 ft., T. Székely Mózes 10 ft., Barátsi Balogh Pál 10 ft., Szendrey Ignác 10 ft., Dr. Nagel Emil 10 ft., mérnök Kovács Sándor 10 ft., Id. Pataky Dániel 10 ft., Gyarmathi János 10 ft., Jakab György Fogarashól 10 ft., Rákosi József 10 ft., László Zsigmond 10 ft., Szabó Bálint 10 ft., Gegő János 10 ft., Pap Péter 10 ft., Lázár Jakab 10 ft., Uzoni Izsák 10 ft., Pánczél Károly 10 ft., Keresztényi Antal 10 ft., Fogarasi ev. ref. egyház 20 ft., Néhrer Soma 10 ft., Toth József 10 ft., Hersényi László 10 ft., Csiki Károly 10 ft., Ferencz Josi tanár 10 ft., Nagy Lajos 10 ft., Ferencz Mózes 10 ft., Perlaky Mikály 10 ft., Finály Adolf 10 ft., (folytatása következik.) Közli: Bányai Vítális, muz. egyetli pénztárnok.

Sajtóhiba. Lapunk mult számában Somsich b széde homlokán hibásan áll Semsich e helyet hogy: Somsich.

KÜLÖNFÉLÉK.

* A helybeli városi tanácsosságra következők kaptak szavazat többséget: Hines Samu, Makoldi Samu, Dobokai Ferenc, Fülel István, Tamási János, Csehi Sándor, Fülel Samu, Nagy Imre, Medgyesi Tivadar.

* A helybeli honvédség-egylet holnapután, csütörtökön, a szükoldó honvédek javára a színházban nagyszerű hangversenyt rendez. Műsorozatáról előre is mondhatjuk, hogy érdekes lesz, bár meg vagyunk győződve, hogy áldozni kész közönségünk előtt a cél magasztossága minden mellékeket kizár.

— Legfelsőbb helyen Bohezcel Sándort naszódvidéki főkapitányává, főtiszt. Keserői Mózes kanonokot kolozsmonostori apáttá és főkormányzósági referenssé; gróf Bánfi Belát pedig főkormányzósági tiszteletbeli titoknokká nevezték ki.

* Az állam- és hadügyminisztériumnak folyó hó 17-ről kelt rendelete a katonai törvényhatóságot a magyar királyságban alkalmazásban lévő cs. k. polg. hivatalnokokra és szolgákra, valamint a cs. k. pénzügyőrségre is kiterjeszti.

* Az eldarabolt és ismét összeragasztott 1 forintos o. é. bankjegyek csak f. év július végeig fogadtatnak el teljes értékben, azután mint részfizetések fognak vétetni.

— Császárné ő felsége, Mederából, hol több hónapot töltött, szerencsésen a fővárosba visszaérkezett.

— Ő felsége b. Rajaicsics patriárkát, küszöbén álló papi jubileuma alkalmából a Lipot-rend nagy keresztségével díszítá fel.

— Bécs, május 24. A Horvátországbani parasztnyugaltságot felől elterjedt a hír egy Károlyváros közlebb fekvő Ózal-vidéki parasztságnak a károlyvárosi ének-egylet tagjaival történt összeesapásra szállítottak le, mely egyet

tagjai Ozalba kirándulást tettek. Ezen ügyben a törvényes vizsgálat már megindított.

— A magyar legio parancsnokának Thür által megrendelt elfogatását a távirda jelentette. Gál az Olaszország királyánál megbízott külföldi követekhez sat. tiltakozást nyomatott, melyben élénken tagadja, mintha Spanyolországba utazott volna. Azon lap (Spada di Garibaldi), melyben e tiltakozás áll, megjegyzi, hogy Gál elfogatása Ausztriának tett jó szolgálat lett volna.

Thür tábornok e tárgyban következő nyilatkozatot adott ki: „Hogy minden, ez elfogatást illető aggodalomnak vésssek, kijelentem, miszerint elektintve azon nehéz vádaktól, melyek nevezett ezredes ellen több oldalról érkeztek, a kormány egyúttal e magyar bizottmány által (elnöke Kossuth) értesült, mennyire veszélyesek törekvései nemcsak Magyarországra, hanem jó hírnevünkre is, mi tehát nem tűrhettük, hogy hazánkiai valamelyike Olaszország iránti hálántak hálátlanossá változtassa.”

Nápoly, maj. 12. 1861.

Thür.

A külni lapnak igen jól értesülni szokott bécsi levelezője írja, hogy a magyar országgyűlési elosztásáról származó hírek merőben alaptalanok.

— A „P. K.” szerint azon pesti hír, hogy az adó katonai behajtása Magyarhonban megszüntetett, mert az országgyűlés ideiglenesen szentesíteti akarja az adó további fizetését — eddig nem bizonyult be, és a bécsi kormánykörök az egészről mitsem tudnak. Szintgy nem látszik közel a valósághoz azon hír is, hogy az osztrák minisztérium változnék s hogy magyar miniszterekről volna szó. B. Vay Pestre utazott, hogy részt vesz személyesen győződjék meg az ügy állásáról, részt, hogy a feliratot s átadását illetőleg a magyar pártok vezéreivel tanácskozzék. Hogy miként fogják fel állásaikat a magyar kormányférfiak, a következőből is kitétnék: Mint tudva van, b. Vay azáltal tartózkodott a febr. pátens aláírásától, hogy jóságára utazván, ott hirtelen rosszullett lepte meg; gr. Széchenyi alkírta ugyan ez okmányt, mint osztrák miniszter, de élénken tiltakozott azon s ellen, melyben a kormány utolsó eszköznek fenn tartá magának, az egyenes választások kihirdetését. Midőn legközelebb a miniszteri értekezletben az egyenes választásoknak megrendelése szóba jött, b. Vay és gr. Széchenyi egyhangyan kijelenték, hogy rögtön lemondanak, a mint a kormány ez eszközhöz nyul. Ezt hitole ténynek lehet tekinteni. A mi Erdélyt illeti, a miniszteri értekezlet kisebbsége már néhány héttel ezelőtt elhatározta, miszerint e tartományban rögtön kihirdeti az egyenes választásokat, s hogy ez eddig nem történt, annak tulajdonítható, hogy Erdélyben a közhangulat ellene van, s hogy b. Kemény a hivatalában megmaradást a ki nem hirdetésétl tételte föl.

— Zágráb, május 23. Az országgyűlés mai ülésében elhatározott, hogy a legutóbbi kir. leiratra fölterjesztendő választás tiltakozás fog kifejeztetni, a katonai határvidékek csupán ezen egy alkalomra s pusztán az államjogi kérdések tárgyalására szorított képviseltetése ellen; továbbá, hogy egy ad hoc-bizottmány fog kinevezetni, melynek a határőrségi intézmény megszüntetésére vonatkozó törvényjavaslatot kellend kidolgoznia; mely aztán tárgyalatni s legmagasb szentesítés alá fog terjesztetni; végül, hogy kérelem fog ő felségéhez intéztetni, a pétérvádi határőrezrednek a többi horvát-tótországi határvidékekkel egyesítése s annak a bán hatósága alá helyezése iránt. A legközelebbi ülés f. hó 28-kán leend.

— Czukorgyári előleges figyelmeztetés. A helybeli eladott czukorgyár vevője Grün Izrael, marosújvári földbirtokos ur, a vételárnak utolsó negyedét, 5000 o. é. forintot a jövő június 3-án — az eddig kifizetett 15,000 forintnak különben elvesztése terhe alatt — a társulatnak kifizetni köteles lévén, s mint nem kététkedünk kifizetni is fogván: a részvénytulajdonosok a kettő napon a városzház községi teremében hozandó közgyűlésre, s addig is még netalán lehető beadatlan részvényőknek illető helyre mulatlanul beadására annyivalinkább figyelmeztetnek, mivel ezen ügynek a volt kolozsmegyei kerületi törvényszéknél kezdett, de bevégtetlen maradt tárgyalására és törvényes bevégtésére nézve a felséges kir. kormányzóséknél is lépések vannak téve.

A liquidáló bizottság.

POLITIKAI HIREK.

— A szárd kormány nem vonja vissza, mint a „Patrie” állítja, csapatait a Mincio-vonáról, habár a háboru közel kitörésének minden valószínűsége megsztint.

— Rómában azon meggyőződésben vannak, hogy a francia megszálló sereg kivonulásából semmi sem lesz, s pedig nem a pápa, hanem a francziák érdekében, mivel erős katonai állomásukat, melyet Alsó-Olaszországban elfoglaltak, nem oly könnyen hagyják oda. Cavour ugyan cseében Ancona megszállását ajánlá Párisban, de ott ezen tervet Anglia iránti tekintetből elfogadhatónak nem találták.

— Turin, május 22. A kamara tegnapi ülésében Musolino követ kérdett tön: mennyire haladtak elő Garbaldinak a nemzet fölfegyverzését illető törvényjavaslatával. Techio válaszal, hogy a bizottmány ezzel buzogn foglalkodik s hogy rövid időn képesek lesznek azt a kamara elé terjesztetni. Azelőtti nap fejtegette Techio a Velenczét illető legújabb sürgönyöket s mondá, hogy a népség nem akarja az osztrák uralmat. A kamara a napirendet elfogadja, mely szerint „a kamara élénk részvételt vette Velence szénvédséi elörsorolását.” Cavour gróf az osztrák miniszterek szabadelvűségének egy pár bókot vetve oda, reményét fejezé ki az iránt, hogy a velencei kérdés végre is olasz szellemben leend megoldva.

— Milano, május 23. A Perseveranza” jelenti: Egy néptöm véletlenül megtámadá a Via renában fekvő borszeszgyárt, állítólag azért, mivel az ott használatra szánt gabnakészlet lenne a kenyérdrágaság oka; lerontá a gyárat; sőt azt még föl is gyújtotta volna, ha a katonaság s nemzetőrség nem lép közbe. A rend helyreállított; azonban több sebesülések történtek.

— Az angol államférfiak nem csak keleten, hanem Olaszországban is tartanak a franciaia kormány valamely csinjától, és mint hogy ez csupán Velencezére vonat-

